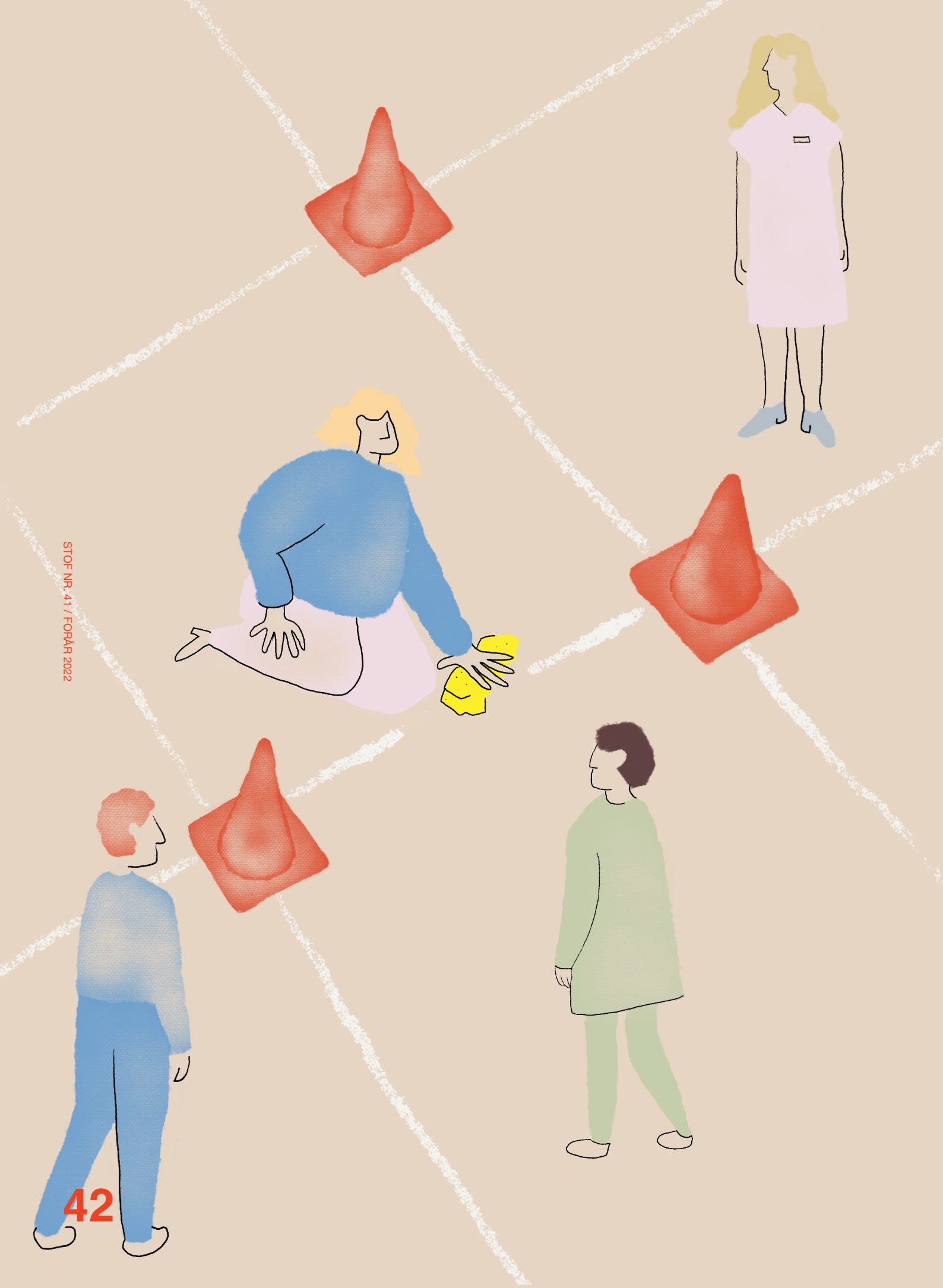

Holstebro Kommune og Regionspsykiatrien Vest samarbejder om omsorgspladser som alternativ til psykiatrisk indlæggelse

Samarbejdsprojektet 'Midlertidig Psykiatrisk Omsorgsplads og Fra Zoneindsats til Samstemt forløb' er en situationsbetinget omsorgsindsats. Fokus er fleksibilitet, hastighed og smidighed, så de mest udsatte mennesker kan tilbydes hjælp, *når* og *hvor* den behøves.

AF CECILIA RAND

Cecilia Rand er kriminolog og leder af projektet 'Midlertidig Psykiatrisk Omsorgsplads og fra Zoneindsats til Samstemt forløb'

I samarbejdsprojektet 'Midlertidig Psykiatrisk Omsorgsplads og Fra Zoneindsats til Samstemt forløb' (forkortet 'MPO') mellem Regionpsykiatrien Vest og Holstebro Kommune er et af hovedtemaerne: Hvordan kan vi etablere en indsats, som tager hånd om de mest udsatte borgere, som ikke profiterer tilstrækkeligt af de nuværende tilbud i systemet? Yderligere: Hvordan kan de mennesker, som enten har brug for et alternativ mellem en indlæggelse i Regionpsykiatrien og udskrivning til eget hjem eller som et forebyggende alternativ til indlæggelser, hjælpes? Socialchef i Holstebro Kommune Anette Holm fortæller om baggrunden for projektet:

"Sammen med regionspsykiatrien ville vi gerne udvikle en ny og anderledes indsats for en borgergruppe, som i begge zoner betegnes til ikke at profitere tilstrækkeligt af nuværende systemer. Begge "aktører" var enige om, at vi med den nuværende indsats er langt væk fra succesen! Vi skal noget andet, noget mere basalt. Vi vil gerne skrue op for omsorgen. Ad denne vej tror vi, at vi kan finde en bedre vej til borgerens univers. I vores drøftelser lod vi os inspirere af de kommunale somatiske midlertidige opholdspladser. Hvorfor findes denne "mellemstation" ikke på udsatte- og psykiatriområdet?"

Målgruppen er mennesker med psykiske, rusmiddel- og hjemløshedsproblematikker, som er i risiko for at blive (gen)indlagt i regionspsykiatrien. Ligeledes befinder de sig ofte i klemme mellem forskellige 'zoner', dvs. mellem forskellige sektorer og systemer, fx jobcenter, rusmiddelcenter, psykiatri og almen lægepraksis. Projektet har to spor: 1) midlertidige psykiatriske omsorgspladser, som er fysiske pladser; og 2) en tidlig fremskudt, opsøgende indsats, hvor den pågældende person lever sit daglige liv. Formålet er at forebygge (gen)indlæggelse i regionspsykiatrien. Fokus er på at skabe stabile og støttende rammer omkring personen med behov for hjælp og at fungere som koordinator og mellemled for personen mellem de forskellige indsatser, som de forskellige zoner kan tilbyde personen.

MPO er en sundhedsfaglig indsats, hvor der i den daglige drift er ansat tre sygeplejersker med psykiatrierfaring samt en projektleder. Derudover er der fra Regionpsykiatrien Vest tilknyttet sygeplejersker fra henholdsvis Psykosesenge Døgnafsnittet E2/E3, Akut Ambulant Team og Klinik for ADHD og Rusmiddelpsykiatri. Projektet løber foreløbigt fra januar 2021 til september 2022 og er finansieret af puljemidler fra Socialstyrelsen.

De midlertidige psykiatriske omsorgspladser

Ved visitering til en omsorgsplads følger et tilbud om at være indskrevet på en fysisk omsorgsplads i op til otte uger. Omsorgspladserne anvendes som pladser efter Serviceloven § 82c, dvs. et socialt akuttilbud, som tilbyder udsatte personer støtte, omsorg og rådgivning. Logistisk er pladserne placeret på forsorgshjemmet Specialcenter Skovvang i Holstebro med tilknytning til en afdeling for mennesker med sociale, psykiske og/eller rusmiddelproblemer. Rammerne for et ophold på en omsorgsplads hviler på tre tilgange med individuelle hensyn: 1) basal sygepleje-omsorgsindsats (fx kost, søvn, medicinering); 2) individuel socialpædagogisk indsats (fx motiverende samtaler, tværfagligt samarbejde); og 3) miljøterapeutisk arbejde (fx samspils- og relations-"træning", aktiviteter). Søren og Ditte, som begge har været indskrevet i MPO, fortæller, hvordan tilgangene har hjulpet dem:

Søren: "Opholdet på omsorgspladsen var rigtigt godt. Personalet var søde, fagligt dygtige og stod altid til rådighed. Jeg følte mig tryg og fik hjælp til mange ting, som jeg selv havde mistet overblikket over. Det handlede om, hvad jeg havde brug for. Fællesskabet og samværet med de andre borgere var rigtigt godt. Det gav ligesom et positivt skub oven i alt det andet."

Ditte: "Jeg er blevet social igen og blevet bekræftet i, at jeg er et okay menneske, og folk gerne vil mig. Også når jeg ikke er påvirket af alkohol. Jeg er begyndt at tegne, skrive sange og digte igen."

Tilrettelæggelsen af indsatsen baseres på det enkelte menneskes behov, hvorfor der kun er opsat et minimum af forudbestemte regler og rammer for opholdet på en omsorgsplads. Dette fordrer en kreativ tankegang hos medarbejderne og faglig erfarings- og vidensudveksling på tværs af zonerne.

Den fremskudte, opsøgende indsats

Foruden indsatsen omkring omsorgspladserne indebærer projektet også en fremskudt, opsøgende indsats. MPO-medarbejderen kan mødes med personen med behov for hjælp i dag- og aftentimerne og der, hvor personen har

sit daglige, levede liv, fx på varmestuen, biblioteket, gaden eller eget hjem. Via den fremskudte indsats kan der også sikres opfølgning og forebyggelsestiltag efter udskrivning fra en omsorgsplads.

Formålet er at skabe en tættere kobling mellem personens daglige, levede liv og indsatserne i de forskellige zoner for at sikre lige adgang til sundheds- og sociale indsatser og derigennem forebygge indlæggelse i regionspsykiatrien. Det kan være personer, som ikke er tilknyttet en indsats i forvejen, eller som har svært ved selv at skulle navigere blandt de indsatser og zoner, som de er en del af. MPO-medarbejdere indgår som en koordinerende medspiller i samarbejdet med personen omkring etablering og/eller opretholdelse af en stabil kontakt til indsatserne fx ved at ledsage dem til aftalerne. For nogle personer kan den fremskudte indsats være et tilstrækkeligt forebyggelsestiltag.

Den fremskudte indsats kan tilbydes i det omfang, der er et tydeligt sundhedsfagligt formål. At indsatsen ikke har en rammebelagt bagkant, betyder, at der er den fornødne tid til at opbygge en relation og kontinuerlig kontakt til den enkelte, hvis kontakt til systemerne inden for de forskellige zoner ofte er kendetegnet ved at være præget af ustabilitet.

Det særligt omsorgsfulde som nøgleord

Tilgangen bygger på et holistisk menneskesyn med afsæt i førnævnte basale sygeplejeomsorg samt afsæt i sundhedsmodellen 'Det Dobbelte KRAM'. Det dobbelte kram består af fokus på fysisk helbred – Kost, Rygning, Alkohol og Motion (fra den kendte KRAM-model) – koblet med mentale KRAM-helbredsfaktorer: Kompetencer, Relationer, Accept og Mestring. Omsorgsindsatsen beror på at være nærværende, situationsbetinget samt kravløs, hvorved en person indskrevet i MPO "får lov til at være" og ikke skal følge en behandlingsplan. Fokus er ikke nødvendigvis udvikling og fremgang, men at opretholde et acceptabelt funktionsniveau for personen, hvorigennem vedkommende hjælpes til at skabe struktur og stabilitet i en kaotisk tilværelse. Anders, som har været indskrevet i MPO, fortæller således:

"Det har været en rigtig god hjælp, men det tager tid og kan ikke klares i det sekund, som jeg træder ind ad MPO's "dør". Det er alligevel gået ekstremt hurtigt, hvis man tænker på, hvor lang tid systemet ellers har brugt på at hjælpe mig, for så har MPO ret beset kun brugt lidt over et halvt år på at nå hertil. Det er også MPO's skyld, at jeg kom igennem min VISO-udredning (National videns- og specialrådgivningsorganisation, som fx bistår med udredning af borgeres ressourcer og udfordringer samt leverer rådgivning, red.), og, sammen med min egen fortjeneste, at mange folk ikke ser mig som en alkoholiker mere, men som en sårbar person, som havde svært ved at række ud efter en hjælpende hånd."

Som Anders fortæller, så har kombinationen af et ophold på en omsorgsplads og efterfølgende fremskudt, opsøgende indsats støttet ham i at kunne gennemføre sit udredningsforløb, som har ført til en videre psykiatrisk udredning. Ligeledes har han genvundet styring over eget liv, hvorved han oplever at være andet end blot en person, som har et skadeligt forbrug af alkohol. For andre indskrevne i MPO er der også skabt et overskud til at (gen)etablere indsatser såsom ambulante samtaler, rusmiddelbehandling og/eller helbredsmæssige indsatser. Oplevelsen af at opnå nye muligheder for livet med egne mål og drømme deler Ditte også:

"Jeg er to vidt forskellige personer, fra jeg kom ind på en omsorgsplads for otte uger siden. Jeg har genvundet troen på, at jeg kan leve uden at være fuld og skæv, da det var en del af mig. Jeg er begyndt at kunne se en fremtid. Tidligere så jeg bare mig og min hund. Ellers var det helt hvidt. Det var min hund, som gjorde, at jeg havde struktur og indhold. Dens levetid definerede min levetid. Nu er der kommet en "sti" og "begyndende blade på træerne"."

Det omsorgsfulde omhandler også at kunne rumme, når der sker tilbagefald til rusmidler, eller hvis der er brug for ekstra støtte eller fx skærmning (hvor personen skærmes til eget værelse for at minimere stimuli). Det vil sige, at en person ikke udskrives fra MPO ved ovenstående situationer, men i stedet støttes i at komme igennem det bl.a. via omsorg og samtaler. Som Anders fortæller i nedenstående, så har det for ham skabt en forståelse for hans psykiske udfordringer, som gør, at han i mindre grad tyr til alkoholen som lindring for sine psykiske vanskeligheder:

"Det vil være dumt ikke at tro, at MPO var startskuddet til en bedre og mere tryg hverdag

for mig som person. Når jeg ser på det store billede, så kan jeg jo sagtens se, at hvis man ser det hele i et før- og efter-billede, så er mine psykiske problemer blevet mindre skadelige forstået på den måde, at jeg ikke dulmer dem så kraftigt med alkohol, som jeg tidligere har været nødsaget til."

Vidensdeling og kommunikation i det samstemte forløb

En anden stor del af MPO-projektet er en udbygget tværsektoriel vidensdeling og kommunikation for derved at bryde med zoneinddelte arbejdsgange. Formålet er at bygge bro mellem zonerne, så de mest udsatte mennesker oplever et mere smidigt og samstemt sagsforløb. Helt konkret mødes MPO-projektmedarbejdere til såkaldte review- og sparringsmøder, hvor personer indskrevet i MPO drøftes. Etableringen af en platform for tværfaglig sparring skaber fælles fagligt sprog og tilgang mellem kommunale og regionale medarbejdere. Om de hidtidige erfaringer fortæller koordinerende udviklingssygeplejerske fra Regionspsykiatrien Vest Helle Steffen:

"I samarbejdet er det blevet tydeligt, hvor vigtigt det er at mødes på tværs af zoner og behandlings- og støttetilbud. Det har været utroligt givende at opleve projektets visioner få liv og se, hvordan en øget forståelse for hinandens forskellige kompetencer og muligheder skaber synergier for samarbejdet og tilbuddet til borgeren. Specielt givende er det at se det afspejlet i den energi og det engagement, medarbejderne udviser i kontakten med og omkring borgeren i ønsket om at give den bedst mulige støtte og omsorg i et samstemt forløb. Det er tydeligt, at alle har viljen til at opløse de barrierer, der kan opleves mellem zonerne, således at den enkelte borger kan opleve et så samstemt forløb som muligt og derigennem også sikre mere lighed i sundhed."

Et andet tiltag har været at udarbejde koordinerende samarbejdsaftaler, som har inkorporeret både kommunale og regionale arbejdsredskaber og metoder, bl.a. 'Safewards' (konflikthåndteringsmodel, som arbejder forebyggende og relationsskabende) og risikoregistrering (daglig personadfærdsbaseret registrering på baggrund af beskrivelser i kategorierne 'grøn', 'gul' og 'rød'). Det forsøges også, at regionale projektmedarbejdere får en styret adgang til det kommunale elektroniske klientadministrationssystem. Dette gør, at alle parter – med den pågældende persons samtykke – kan læse om tiltag og udviklinger omkring personerne indskrevet i MPO, hvilket skal styrke det samstemte forløb. Yderligere afholdes kontinuerligt netværksmøder med deltagelse af relevante aktører omkring personen samt personen selv. Praktiserende læger inddrages også i større grad som vigtige medspillere i samarbejdet, også da de ofte er i kontakt med personen ved oplevet forværring, som kan resultere i en indlæggelse i psykiatrien.

Udover de mange succesoplevelser med samarbejde på tværs af zoner har der dog også været nogle faldgruber, som er blevet tydeliggjorte i projektet. **Udfordringerne ligger i forskellige organiseringer, procedurer og lovgrundlag. Et gnidningsfrit zonesamarbejde fordrer derfor vedvarende nytænkning og re-tænkning med smidighed og kreative samarbejdsgange – noget, som alle parter i MPO har erfaret og fortsat er opmærksomme på i det videre arbejde.**

Siden projektets start har 30 udsatte personer været tilknyttet projektet, heraf har 14 været indskrevet på en omsorgsplads. Der opleves stor efterspørgsel efter en omsorgsplads, også fra andre kommuner. Dette tolkes som et udtryk for, at der potentielt er et overordnet landsdækkende behov for et tilbud som MPO til denne målgruppe.

Metodecentret i Aarhus står for evaluering og metodeudvikling. Som en del af samarbejdet har der bl.a. været arrangereret workshops med deltagelse af MPO-projektets medarbejdere. Her har man i fællesskab udarbejdet principper som et arbejdsmetodisk redskab til understøttelse af implementering og omsætning i praksis.Link til mere information om projektet og brochure:

https://www.sundhedsaftalen.rm.dk/varktojskasse/kontaktoplysninger1/holstebro-kommune/akuttilbud-til-psykiatri-og-social/

Projektet henvender sig til de mest udsatte personer fra Holstebro Kommune, som enten:
- er indlagt i Regionspsykiatrien, hvor den intensive psykiatriske behandling er afsluttet, men hvor udsigten til at kunne klare sig selv i eget hjem er ringe.

- bor i eget hjem, på gaden, forsorgshjem eller lignende og oplever en forværring i deres tilstand, som vil kunne risikere at betyde indlæggelse, hvis ikke der skabes stabilitet i hverdagen.

- har dobbeltdiagnose, dvs. psykisk lidelse og rusmiddelbrug.

- ikke er udredt grundet manglende kontakt til eller afbrudte forløb i regionpsykiatrien.

Henvisning og visitation:
Fagprofessionelle aktører, som arbejder med eller kommer i kontakt med personer i målgruppen til projektet, kan henvende sig til MPO-projektet med henblik på en indsats for en specifik person. Visiteringen foretages af MPO's projektleder og dennes funktionsleder.